

İSKENDERUN
TİCARET VE SANAYİ ODASI
İSKENDERUN CHAMBER OF
COMMERCE AND INDUSTRY

Deprem Bölgesi İstihdam Özet Raporu

Levent Hakkı YILMAZ

İskenderun Ticaret ve Sanayi Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

Deprem Bölgesi İstihdam Verileri Hakkında Bilgi Notu

T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın 2023 Hatay ve Kahramanmaraş deprem raporundan alınan bilgilere göre; 2021 yılı itibariyle 11 ili kapsayan afet bölgesinde 3,8 milyon kişi istihdamda olup bölge istihdamının ülke istihdamı içerisinde payı yüzde 13,3'tür. Çalışanların 2,3 milyonu kayıtlı, 1,5 milyonu ise kayıt dışı çalışmaktadır. Afet bölgesi genelinde istihdamın kayıt dışılık oranı %39 seviyesindedir. Bölgede cinsiyetler arasında işgücüne katılım ve istidam oranları arasında büyük farklar görülmektedir. Bölge illerinde erkeklerde işgücüne katılma oranı yüzde 70,3 iken bu oran kadınlarda yüzde 32,8'dir. İstihdam oranları sırasıyla erkeklerde yüzde 62,8, kadınlarda yüzde 28'dir. Bölgedeki işsizlik oranları ise erkekler için yüzde 10,7, kadınlar için yüzde 14,7'dir. Bölgede 622.384 kişi kayıtlı işsiz durumundadır.

Bölge genelinde istihdam oranı ve işgücüne katılma oranının Türkiye geneline göre düşük, işsizlik oranının ise yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Türkiye genelinde işgücüne katılma oranı yüzde 51,4 ve istihdam oranı yüzde 45,2 iken bu oranların sırasıyla yüzde 40,6 ve yüzde 34,5 ile en düşük olduğu iller TRC2 (Şanlıurfa ve Diyarbakır) bölgesinde yer almaktadır. Diğer yandan TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye) bölgesindeki işsizlik oranı yüzde 17,1 ile Türkiye ortalaması olan yüzde 12'nin üzerinde seyretmektedir. İstihdam edilenlerin dağılımı dikkate alındığında bölgede hizmet sektörünün ağırlığının olduğu görülmektedir. Türkiye'de istihdam edilenlerin yüzde 17,2'si tarım sektöründe yer alırken TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde bu oranın yüzde 31,8 olması dikkat çekmektedir. Şanlıurfa ve Diyarbakır'da tarım sektörü önemli bir işgücü içermektedir. Bölgedeki istihdamın tarım, ticaret, tekstil ve gıda ürünleri imalatı gibi düşük nitelik gerektiren işlerde yoğunlaştığı gözlenmektedir.

İmalat sanayi deprem öncesi durumu

Deprem bölgesinde yer alan imalat sanayici firmaların toplam sayısı 47.581 olmuştur. Hatay ise; 4.516 sanayiciye ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca, deprem bölgesindeki 11 ilde 38 Organize Sanayi Bölgesi (OSB) hizmet vermektedir. Bu OSB'lerde 4.997 firma bulunmakta ve yaklaşık 550.000 kişi istihdam edilmektedir. Bölgedeki OSB'lerdeki istihdam, tüm OSB'lerdeki istihdamın yaklaşık yüzde 22'sine karşılık gelmektedir. Bölgede bulunan 116 Küçük Sanayi Sitesinde (KSS) 31.127 işyeri yer almaktadır.

Deprem yol açtığı hasar

Yapılan değerlendirmelere göre depremin, bölgedeki planlı sanayi alanlarında (OSB ve KSS) önemli bir hasara yol açmadığı belirlenmiştir. Ancak, enerji ve ulaştırma-haberleşme altyapısında oluşan hasar veya işgücü eksikliği nedeniyle bazı tesislerde üretimin bir süre aksayabileceği düşünülmektedir. Depremin imalat sanayii işyerleri üzerindeki en önemli ve telafisi güç olan etkisi vasıflı işgücünde ortaya çıkan kayıptır. Bazı tesislerde kilit personel kaybı ve personel koşullarından kaynaklanan zorluklar nedeniyle operasyonlarda kesintiler olduğu bilinmektedir.

Afet bölgesinde sanayi ve üretim tesislerinde yaşanan hasar sınırlı olsa da insan kaynağının çok ciddi şekilde etkilendiği bilinmektedir. Bölgeden sadece resmi makamlara bildirilerek göç eden kişi sayısının iki milyona yakın olduğu bilinmektedir. Ayrıca, bölgede kayıt dışı istihdam oranının oldukça yüksek olması (% 39) uygulamaya konan istihdamı koruma önlemlerinin etkisini sınırlayıcı bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Öte yandan, bölgenin 15 yaş ve üzeri sivil nüfus oranı ve açıklanan vefat eden kişi sayısı (26,1 bin) ile istihdamdaki yaralıların bir kısmının (tahminen 23,2 bin kişi) işgücüne bu yıl içinde dönemeyeceği ihtimali dikkate alınmalıdır. Jandarma Genel Komutanlığı, tahliye edilen veya kendi imkânları ile bölgeden tahliye olup gittiği illerde valilik ve kaymakamlıklara başvurarak kayıt yaptıran toplam kişi sayısının 1.971.589 olduğu bilinmektedir.

Deprem Bölgesindeki İstihdamın Desteklenmesi İçin Yapılması Gerekenler

- Bölgede yeterince mevsimlik tarım işçisinin istihdamı için tedbirlerin alınması gerekmektedir.
- Bölgede oluşan hasarların tespiti sonrasında faaliyetleri devam edecek olan mevcut işyerlerinde, istihdam edilecek çalışanlara ilişkin yaşanacak değişiklikler kapsamında ilave mesleki eğitim programlarının düzenlenmesine ihtiyaç duyulacaktır. Bazı meslek gruplarında ortaya çıkabilecek tecrübeli eleman sorununun bu şekilde çözümü mümkün olacaktır.
- İşlerine geri dönmeleri için deprem illerindeki işverenler, esnaf ve kendi adına çalışanlara en kısa sürede destek verilmesi, illerde ekonomik hayatın canlandırılması, istihdam fırsatlarının artırılması gerekmektedir.
- Bölgede istihdam olanağı sunmak için kamu ve özel sektör özelinde destekler (teşvik, vergi muafiyeti uygulamaları, sigorta prim desteği vb.) sağlanması büyük önem arz etmektedir.
- Yapılacak yatırımlarda bölge insanının istihdamına öncelik verilmesi gerektiği ifade edilmektedir.
- Deprem dolayısıyla engelli durumuna düşmüş bireylere yönelik istihdam olanaklarının artırılması gerektiği belirtilmektedir.